

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Rubensveld (Opwijk, Vlaams-Brabant)

Projectcode: 2016K57
Mei 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Clara Thys, Joren De Tollenaere

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.3.6	Introductie tot het projectgebied	13
1.3.6.1	Ruimtelijke situering	13
1.3.6.2	Geplande werken	14
1.4	Assessmentrapport	17
1.4.1	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.1.1	Landschappelijke situering	18
1.4.1.2	Tertiaire lithostratigrafie	22
1.4.1.3	Quartaire lithostratigrafie	23
1.4.1.4	Bodemvormingsprocessen	24
1.4.2	Historische en archeologische voorkennis	25
1.4.2.1	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	25
1.4.2.2	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	26
1.4.2.3	Overzicht van de gekende archeologische waarden	28
1.4.2.4	Huidige gebruik en verstoringen	36
1.5	Synthese	39
2	Bibliografie	40
3	Bijlagen	41

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). ..	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen (Bron: Geopunt).	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Aanduiding fase 1 van de geplande werken.....	16
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 10: Hoogteverloop (Z-N) (Bron: Geopunt).....	21
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	26
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	27
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	27
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	36
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	37
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).....	38

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	17

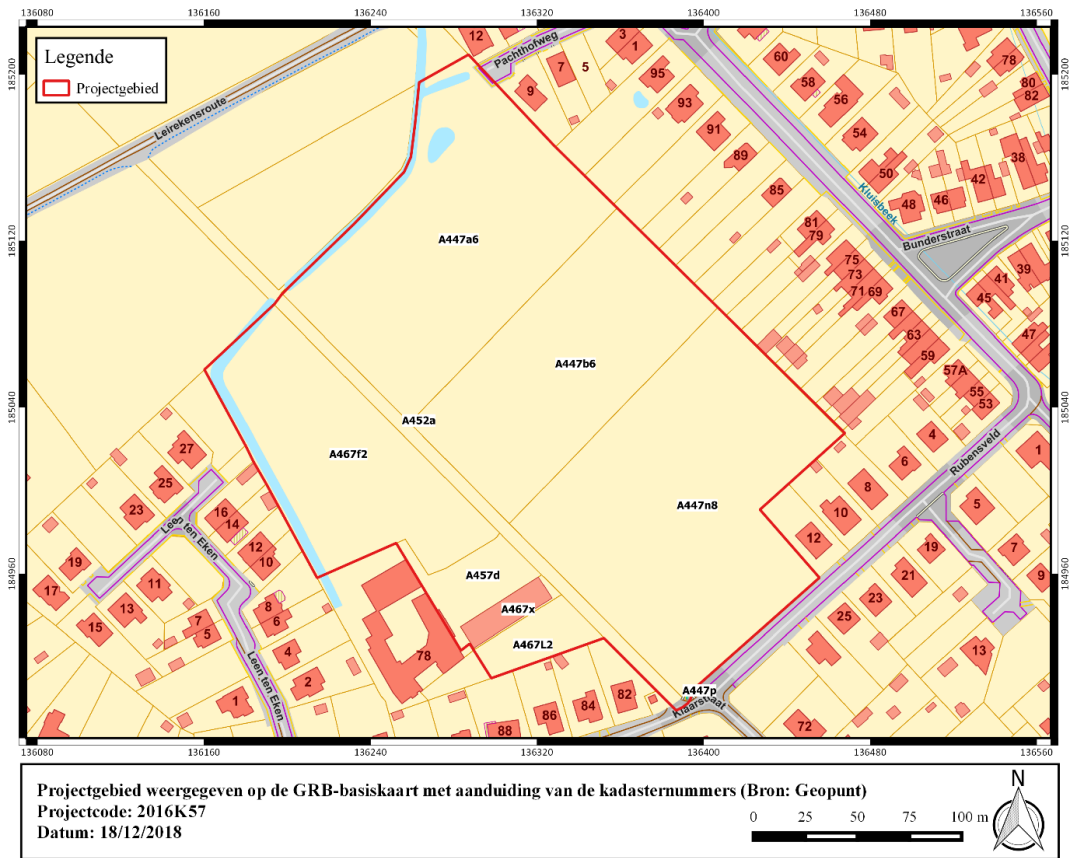
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

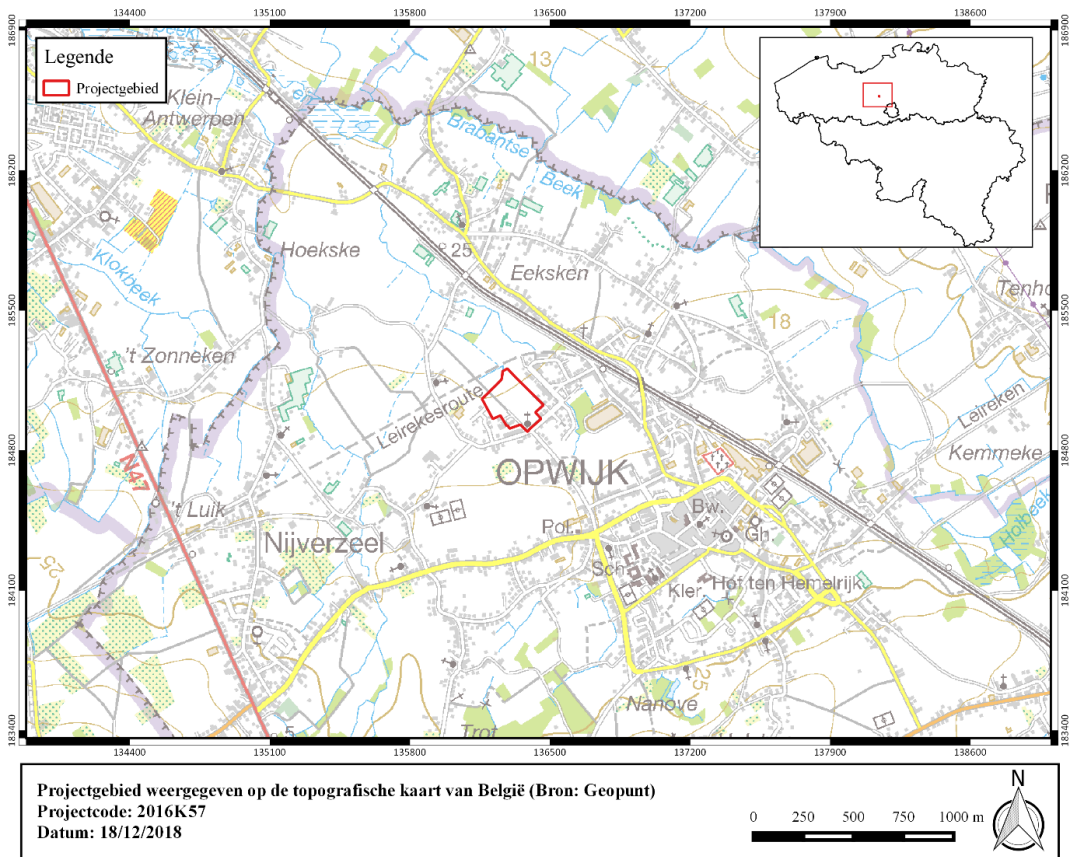
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Opwijk
	Deelgemeente	/
	Postcode	1745
	Adres	Rubensveld 1745 Opwijk
	Toponiem	Rubensveld
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 136074 Y _{min} = 184881 X _{max} = 136566 Y _{max} = 185222
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Opwijk, Afdeling 1, Sectie A, nr's: 447A6, 447N8, 447S, 457D, 467F2, 467L2, 467X, 447B6, 447P Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn te bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten? Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woonuitbreidingsgebied. Het terrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 4,7 ha. De geplande werken hebben binnen deze aanvraag betrekking op 3,92 ha. Vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van de vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een groepswooningsproject. Het projectgebied wordt in deze studie project Opwijk Rubensveld genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Binnen de grenzen van projectgebied Opwijk Rubensveld werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

In december 2016 is voor dit project reeds een bekrachtigde archeologienota opgemaakt met ID 1286. De huidige archeologienota wordt opgemaakt omwille van een wijziging in de geplande werken. De wijziging heeft geen impact op het archeologisch advies.

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart

1.3.3 Historische context en bekende archeologie

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed¹ geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare

¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/>

fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen zoals:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1777)
- Atlas der Buurtwegen uit (ca. 1840)
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstering van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971.²

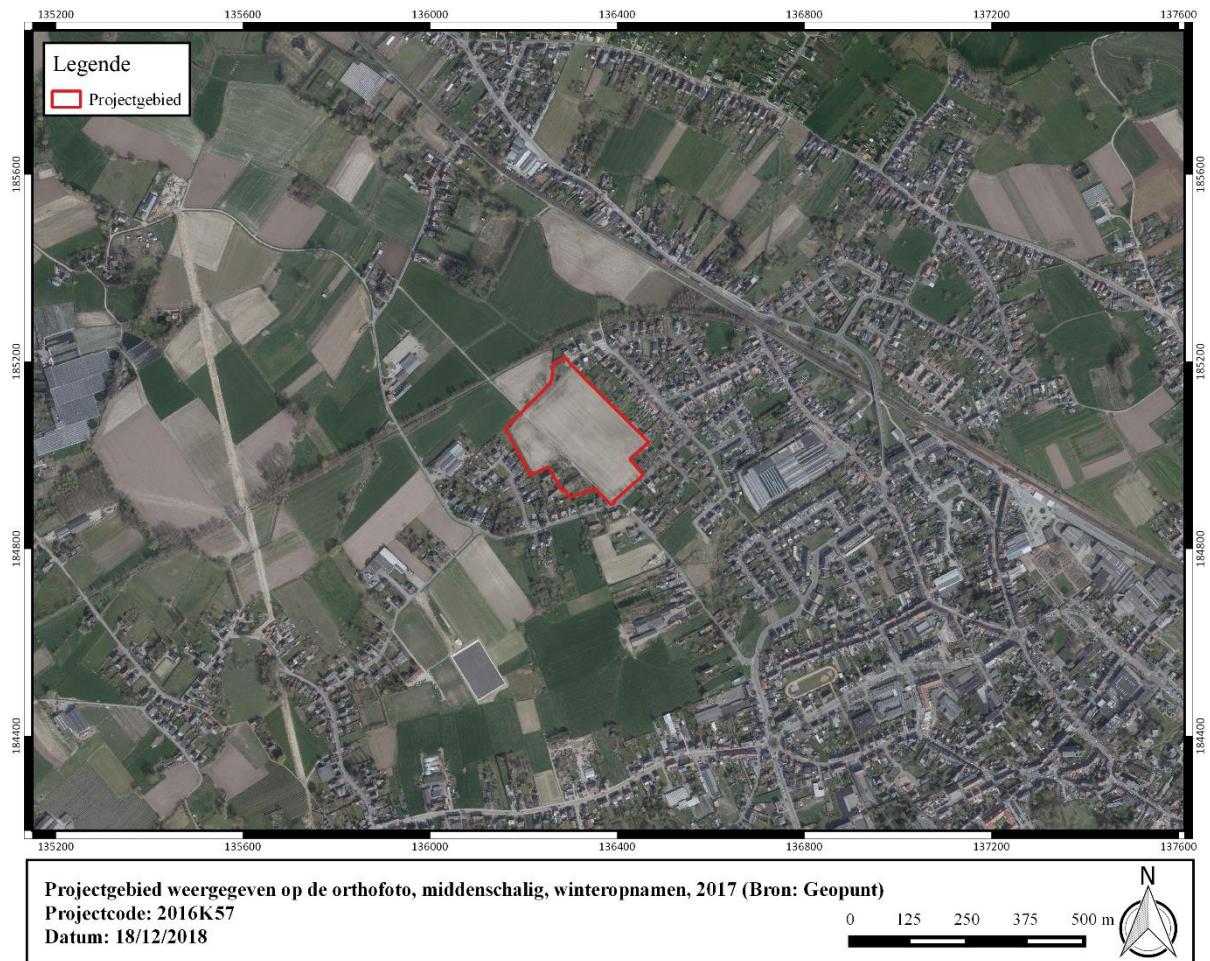
² <http://www.geopunt.be/>

1.3.6 Introductie tot het projectgebied

1.3.6.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Opwijk, in het noordwesten van de provincie Vlaams-Brabant. De locatie grenst in het zuiden aan Rubensveld en de Klaarstraat, Ten oosten ligt de Bunderstraat en ten westen het Leen ten Eken. Ten noorden van de locatie loopt de Leirekensroute. Het dorpscentrum van Opwijk situeert zich ca. 1,5 kilometer ten zuidoosten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen (Bron: Geopunt).

1.3.6.2 Geplande werken

1.3.6.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt 4,7 hectare.

Op heden is het terrein quasi integraal in gebruik als akker. In het zuidwestelijk deel van het plangebied situeert zich een rechthoekig gebouw (footprint ca. 530 m²) met omliggende verharding. Het terrein wordt aangesneden door een noordwest-zuidoost georiënteerde aarden weg.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.6.2.2 *Ontworpen toestand*

De opdrachtgever plant de realisatie van een groepswoningenproject ter hoogte van Rubensveld, Opwijk.

Project Rubensveld voorziet in een globaal masterplan met een gefaseerde ontwikkeling middels groepswoningbouw van de projectzone met 81 woningen rondom het centrale “Park Rubensveld”.

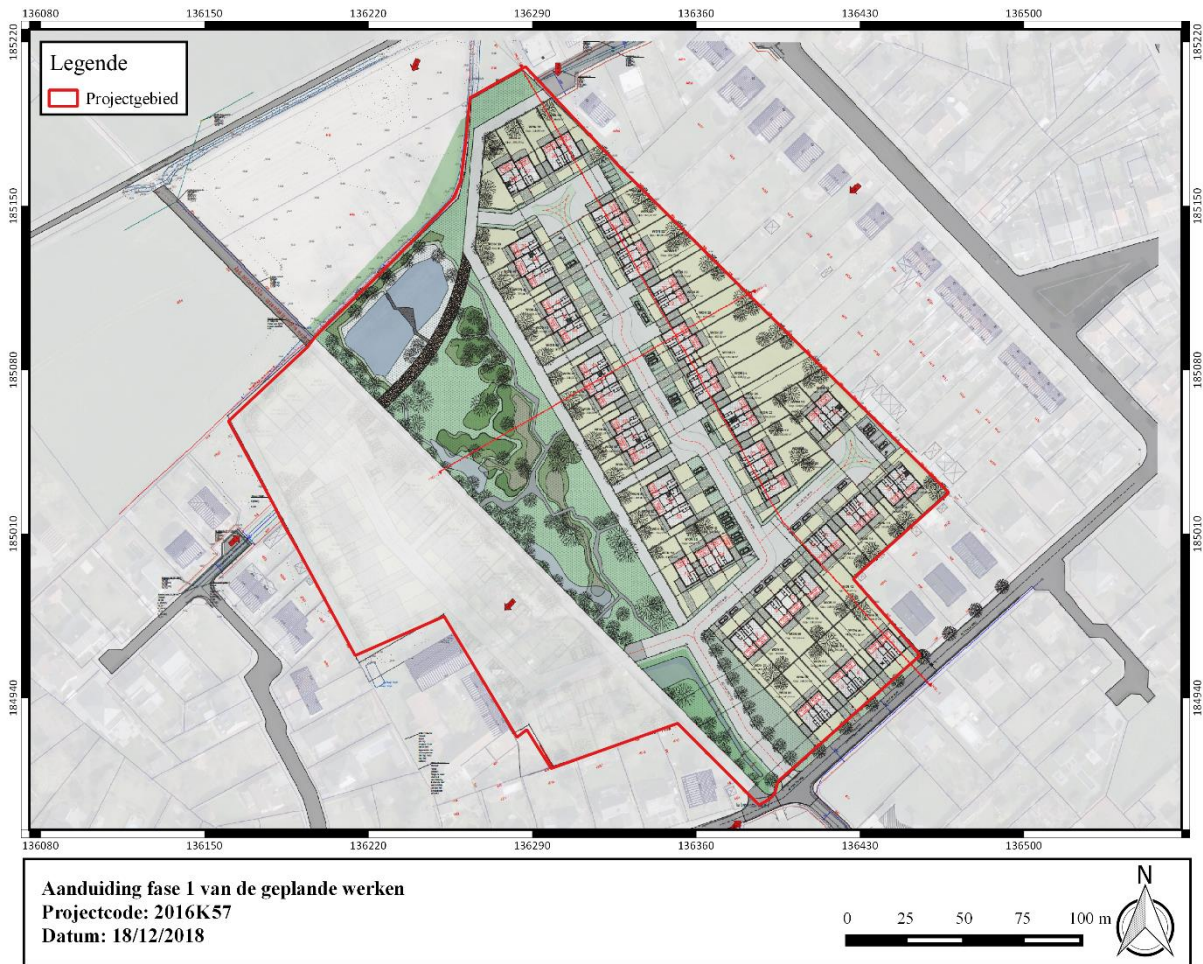
De aanleg van deze woningen zal gebeuren in twee fasen. In de eerste fase worden 56 woningen, wegenis en groen gerealiseerd. In de tweede fase (het globale project) worden bijkomend nog 25 woningen voorzien. Centraal voorziet de opdrachtgever de aanleg van het *Park Rubensveld*, een groenzone met verspreide vegetatie in de vorm van struikgewassen en bomen. Ter hoogte van dit park wordt tevens een netwerk van paden en een omvangrijke waterpartij gerealiseerd. Verder voorziet het groepswoningenproject in de aanleg van wegenis en parkeergelegenheden.

Deze archeologienota wordt opgemaakt in functie van de vergunningsaanvraag voor fase 1 én de groenzone. Voor fase 2 zal in de toekomst een nieuwe stedenbouwkundige vergunning worden aangevraagd, waarvoor tevens een nieuwe archeologienota zal moeten opgemaakt worden.

Het lijkt geen twijfel dat de aanleg van het groepswoningenproject én het bijhorende werfverkeer het potentieel archeologisch bodemarchief over het volledige terrein bedreigen. Daarom dient binnen deze archeologienota uitgegaan te worden van een integrale versterking van het terrein.

De totale oppervlakte van de zone fase 1 + groenzone bedraagt 3,92 hectare.

Figuur 5: Aanduiding fase 1 van de geplande werken.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

<i>Bron</i>	<i>Informatie</i>
Landschappelijke situering	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Formatie van Lede
Quartair	Type 1: eolische afzetting
Bodemtypes	Ldcz, Lep(o)
Potentiële bodemerosie	Zeer laag
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	Gemiddelde hoogte ca. 16,5-17 m, convex profiel
Hydrografie	Denderbeken (Vondelbeek) Rivieren: Vondelbeek, Kluisbeek, Nijverseelbeek, Asbeek, Klokbeek

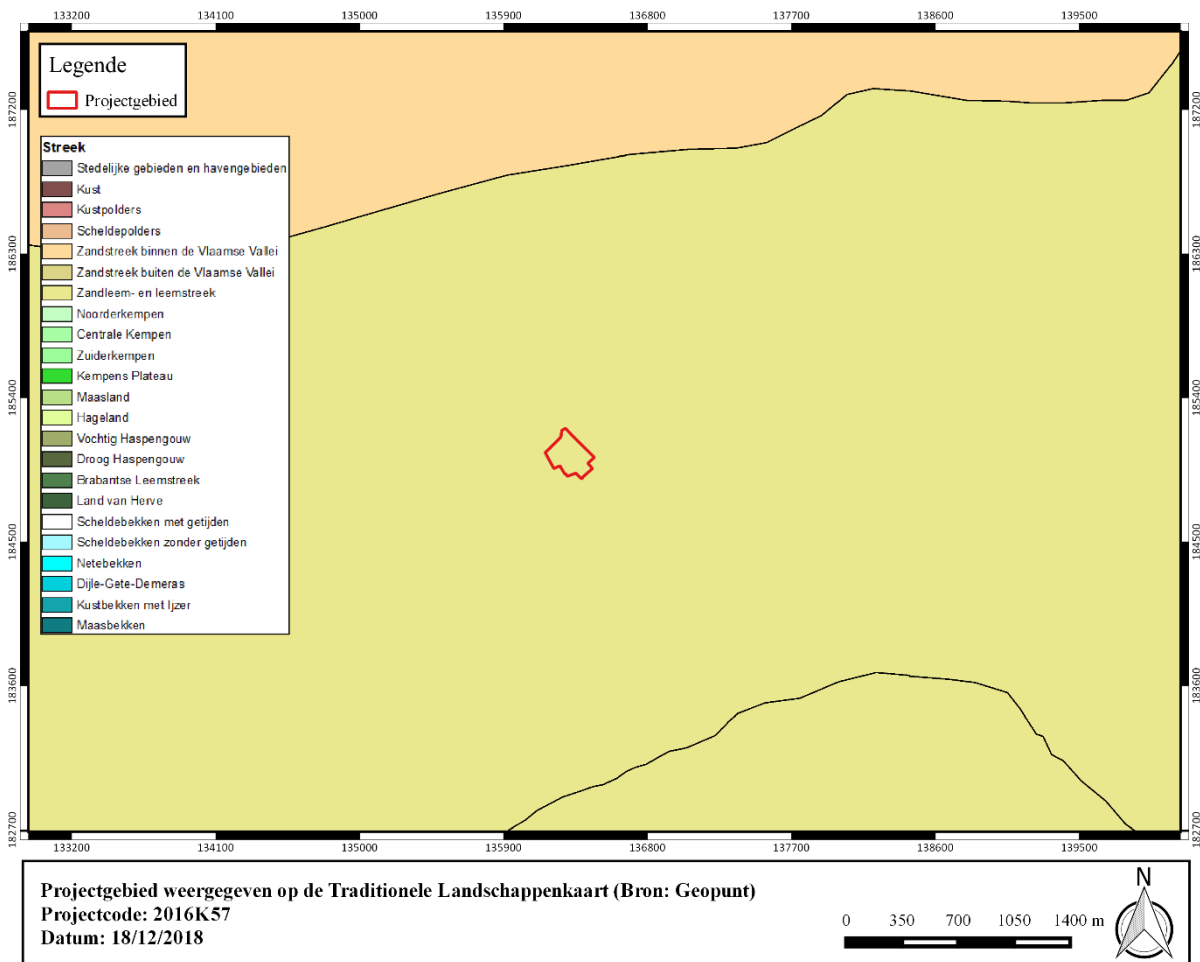

1.4.1.1 Landschappelijke situering

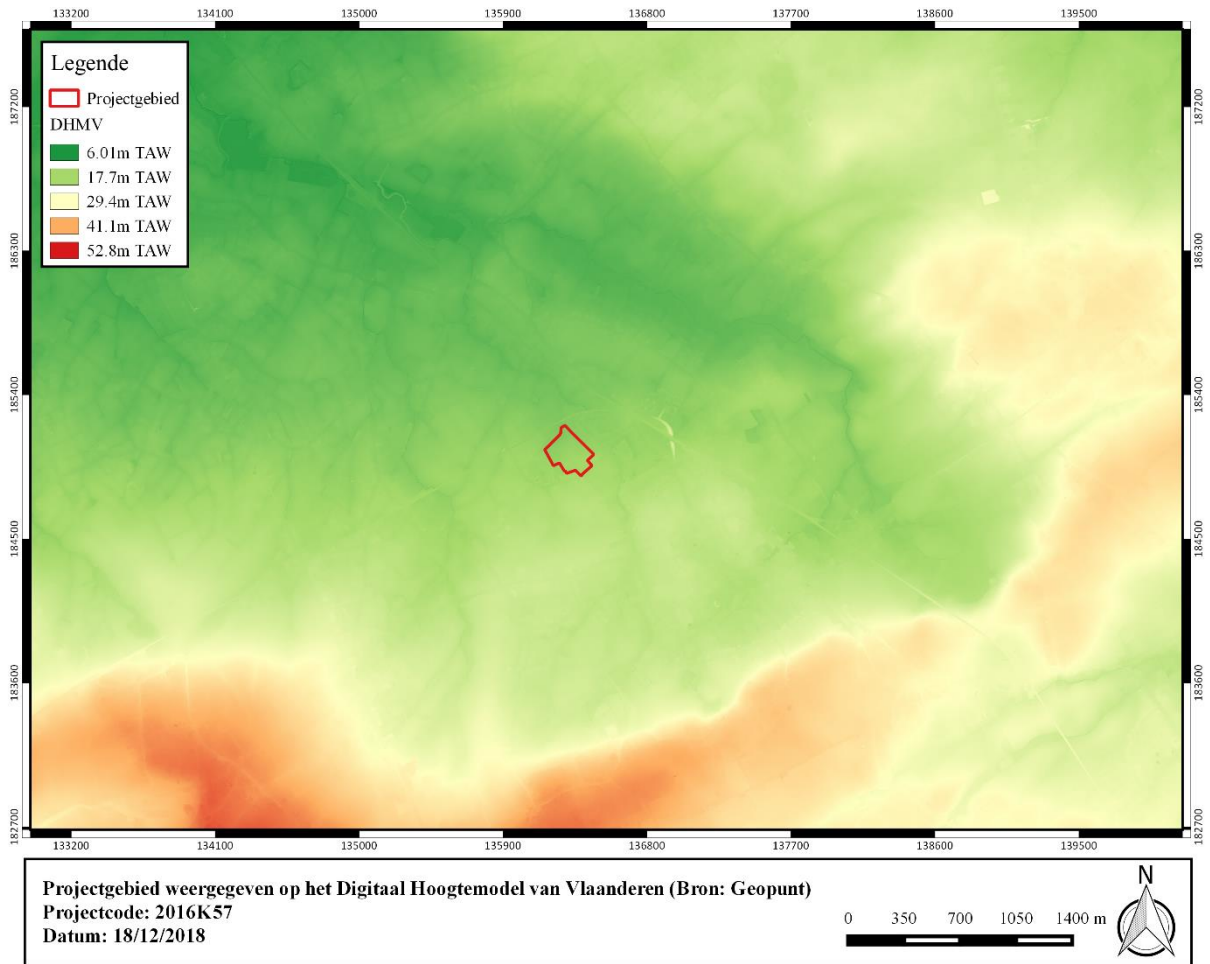
Het projectgebied ligt in het zandleem- en leemstreek.

De gemiddelde hoogte van het projectgebied is ca. 16,5 – 17 m TAW. Het maximale hoogteverschil bedraagt ca. 3 m en het projectgebied kent een convexe helling die afloopt naar het noorden. In het noordoosten, zuidoosten en zuidwesten zijn 3 heuvels aanwezig. Naar het noorden en noordwesten toe is er lageregelegen gebied aanwezig. Het betreft hier een golvend landschap met in het noorden een kleine alluviale vlakte.

Het projectgebied is gelegen in het Denderbekken (deelbekken Vondelbeek). De Vondelbeek stroomt ten noorden van het projectgebied. De rivieren en beken rondom het projectgebied monden allemaal uit in de Vondelbeek. Aan de oostkant van het projectgebied stroomt de Kluisbeek. Aan de westelijke zijde stroomt de Nijverseelbeek. Ook de Asbeek en Klokbeek zijn aanwezig in de buurt van het projectgebied.

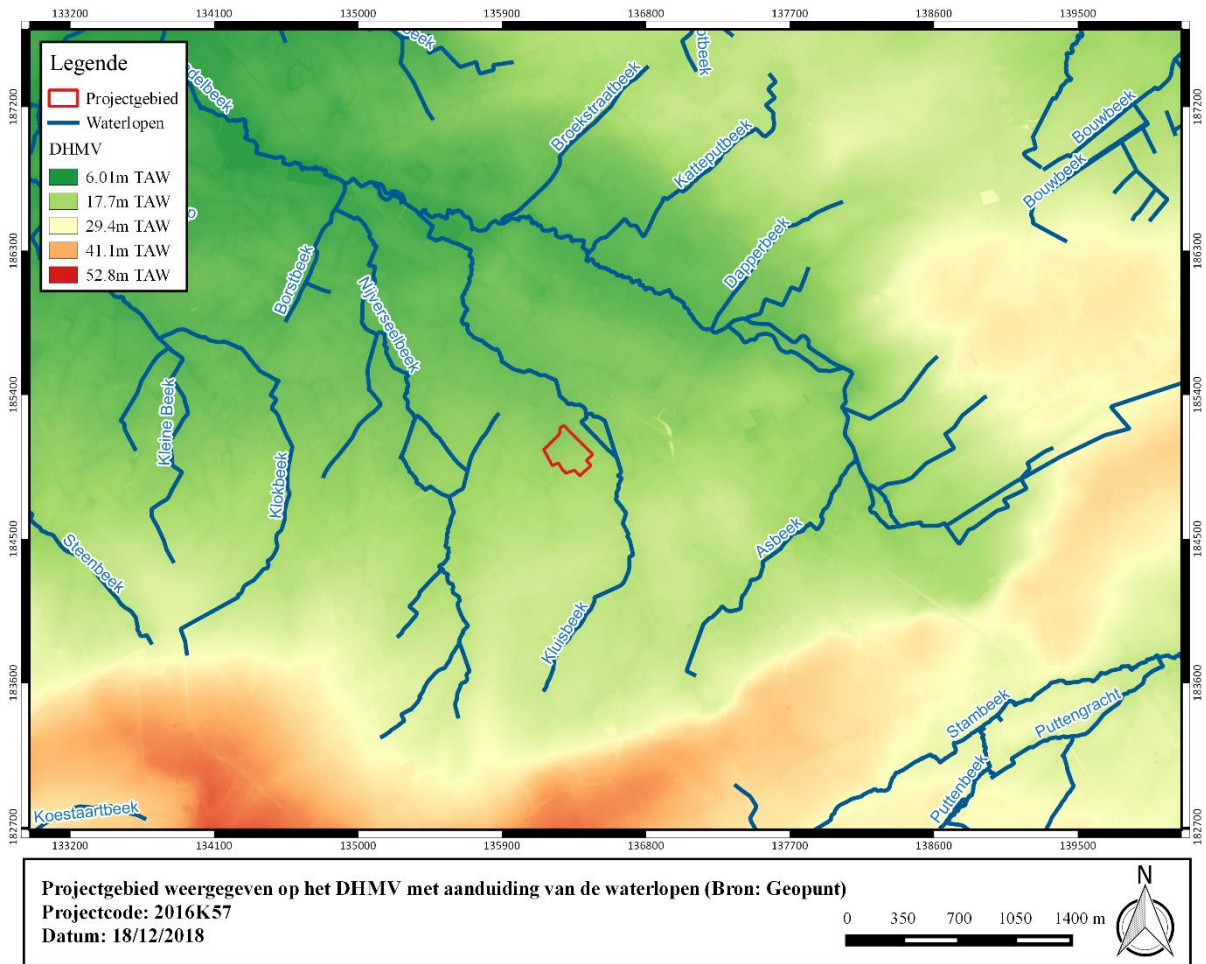

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

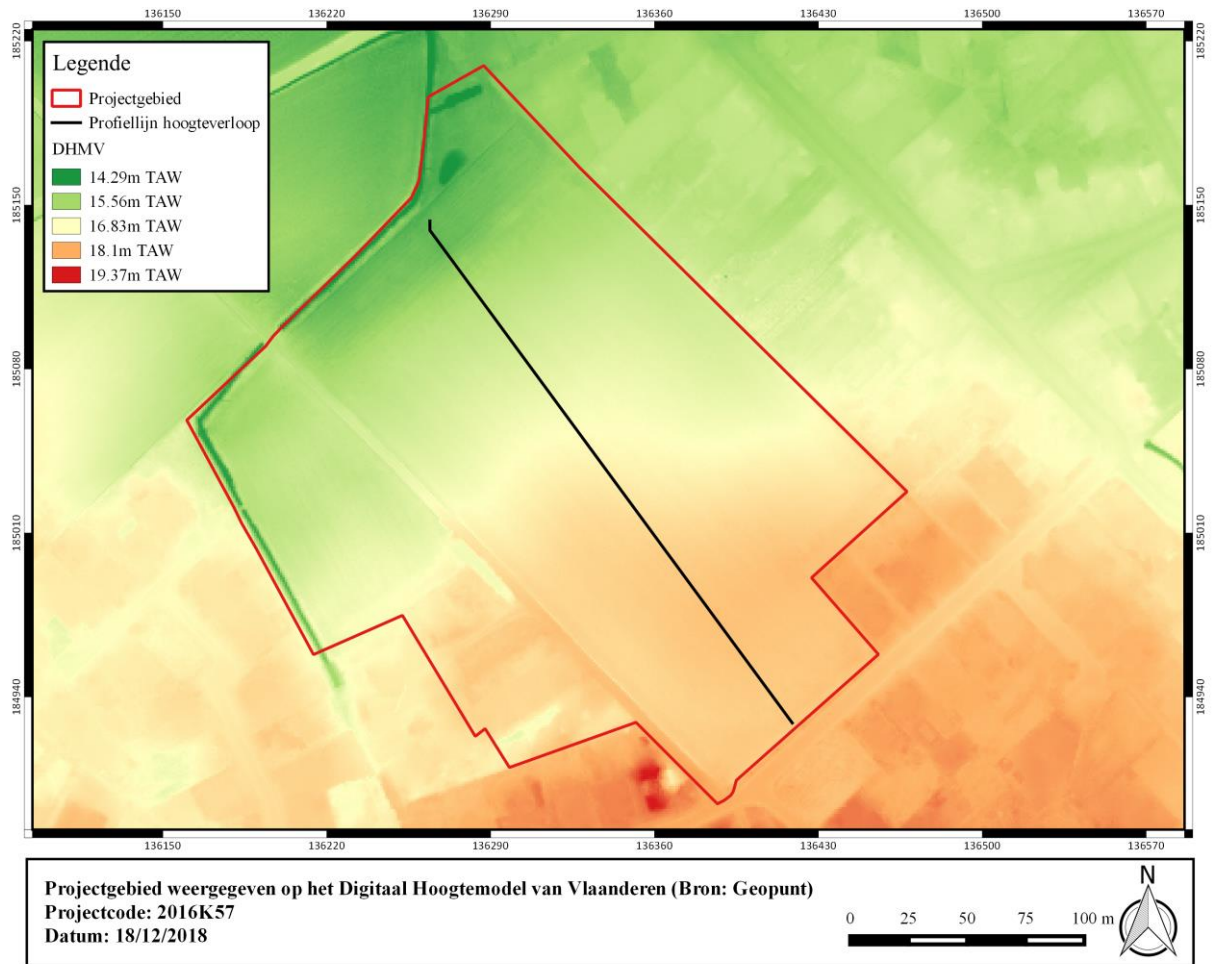

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

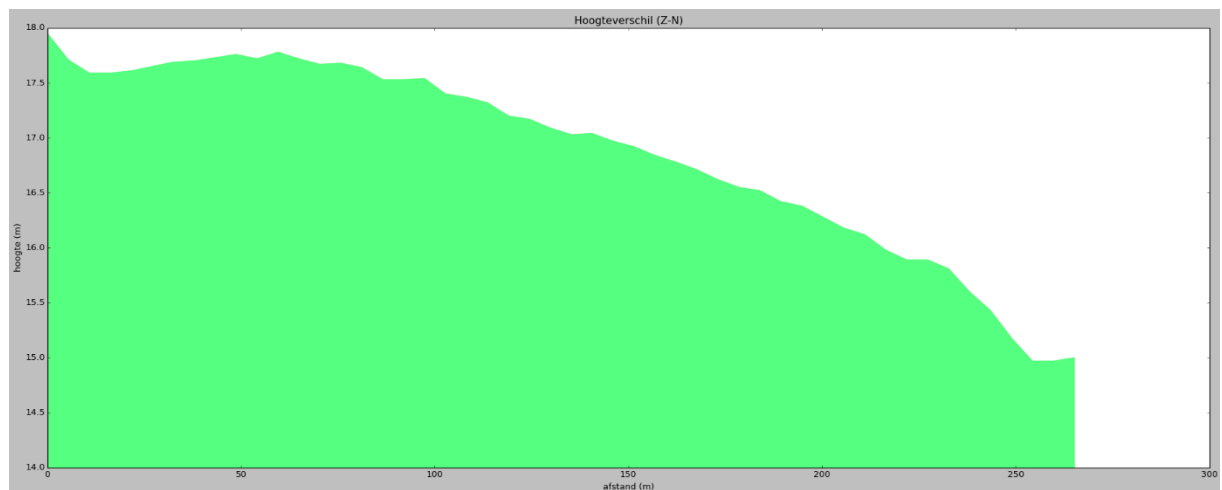

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

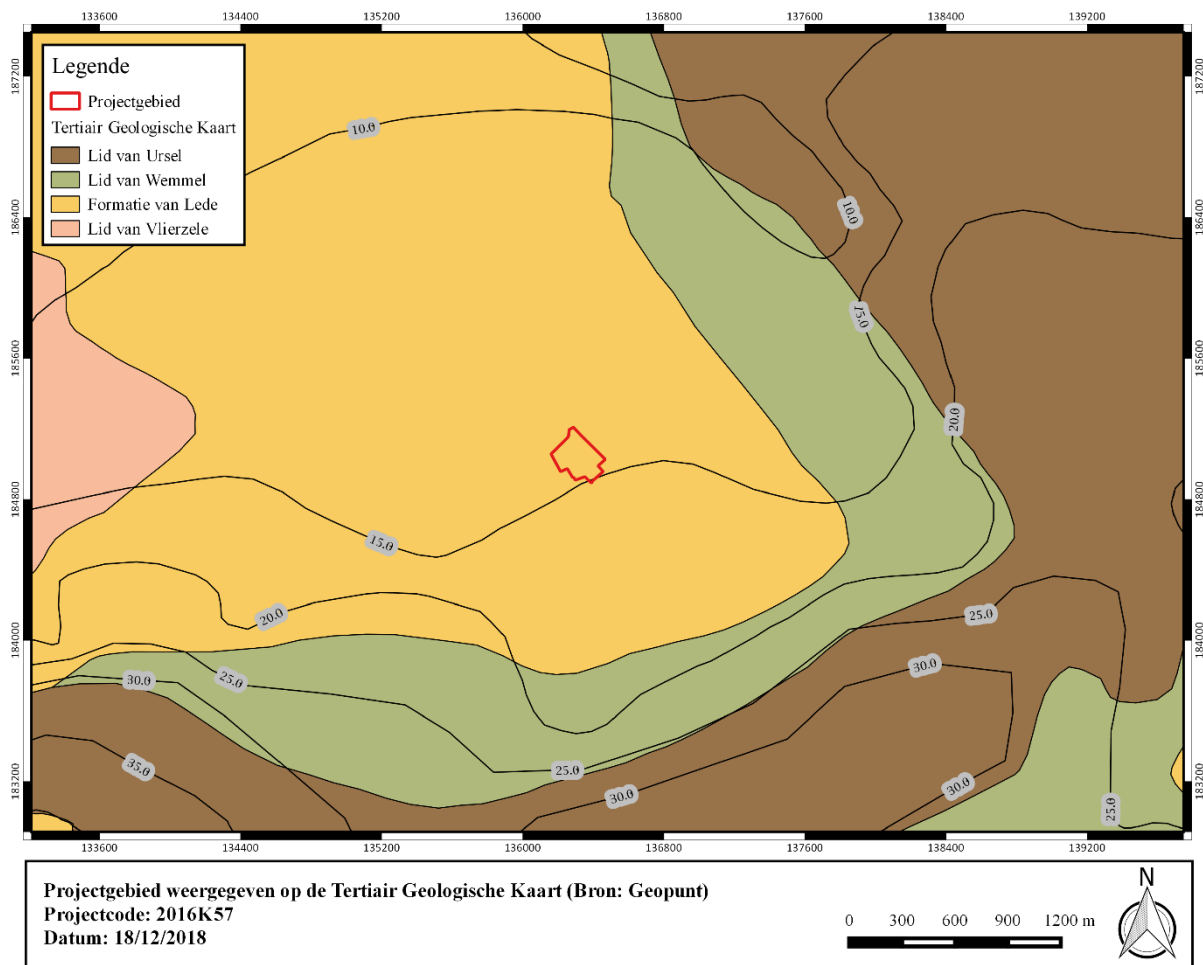

Figuur 10: Hoogteverloop (Z-N) (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Tertiaire lithostratigrafie

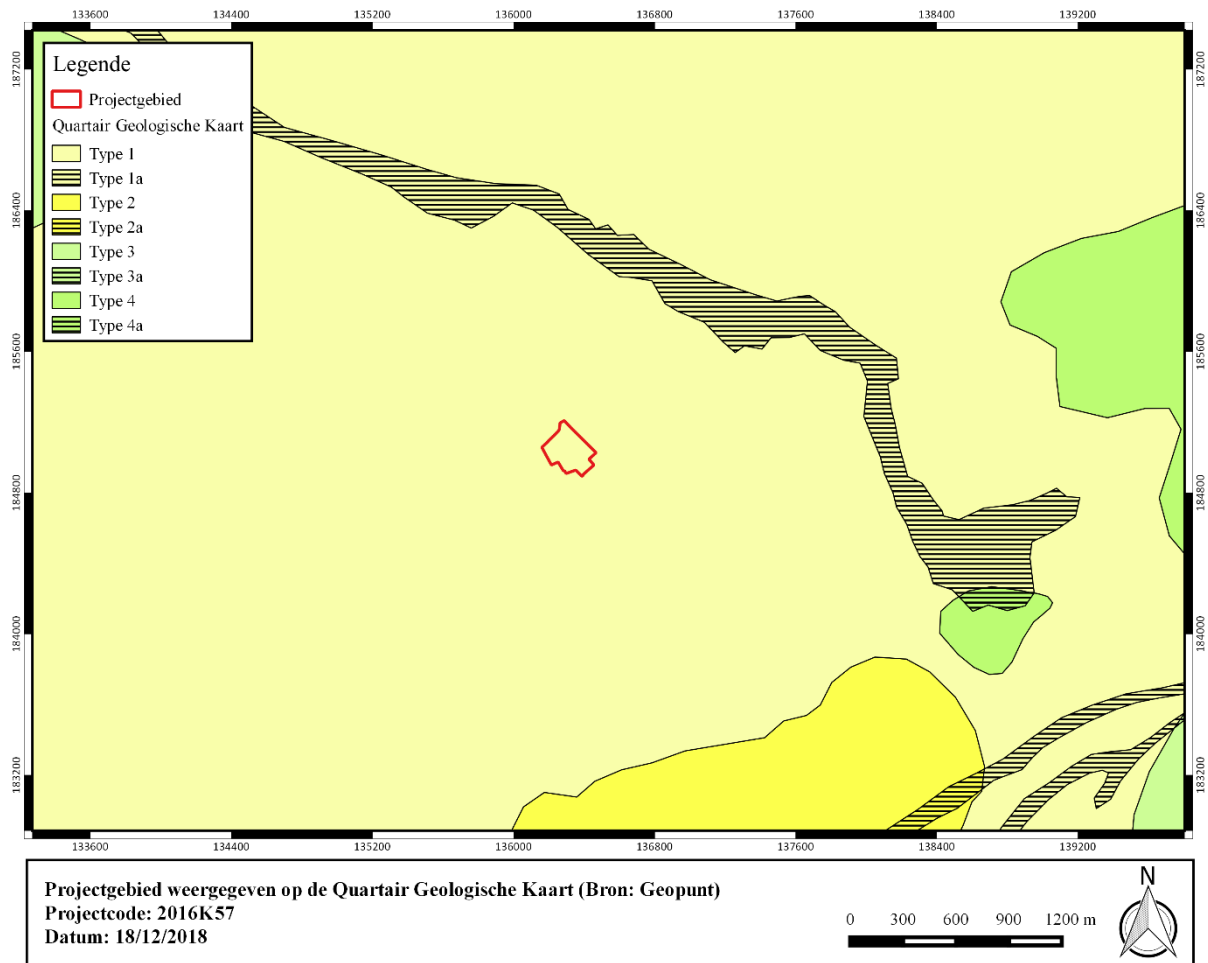
Het projectgebied is gelegen in de Formatie van Lede. Het bestaat uit ondiep-marien zandige sedimenten. Het is een kalk- en glauconiethoudend fijn zand, afgezet in een kalm, kustnabij milieu met een stroming vanuit de oostkust van Groot-Brittannië. De basis bestaat uit een grintlaagje met herwerkte fragmenten uit onderliggende afzettingen, herwerkte schelpen en *Nummulites laevigatus*. Er komen enkele banken zandige kalksteen of kalkzandsteen voor (doorgaans drie). Deze zijn ontstaan op niveaus die oorspronkelijk aangerijkt waren aan biogeen materiaal. Dergelijke accumulaties van schelpenfragmenten werden afgezet onder invloed van stormen (tempestieten) bij sporadische zeespiegeldalingen. De zandsteenbanken werden in het verleden intensief ontgonnen als bouwsteen (Balegemse Steen). De formatie is eenvoudig te herkennen door de aanwezigheid van *Nummulites variolarius*.

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.1.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied ligt in het Quartair Type 1. Dit bestaat uit een eolische afzetting van zand tot silt van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. In deze afzetting kunnen hellingsafzettingen voorkomen.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2 Historische en archeologische voorkennis

1.4.2.1 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Opwijk werd wellicht tijdens de 7de of 8ste eeuw gekerstend. Er werd een kleine kapel gebouwd op de Klei, een gehucht van Opwijk. Deze kapel was toegewijd aan de Heilige Drievuldigheid. De parochie van de H. Drievuldigheid bestaat te Opwijk sedert de 9de eeuw. In de 12de of in de 13e eeuw kent het dorp een economische ontwikkeling door toename van de handel. Bij de uitbreiding van de oude dorpskern in de 12de eeuw werd de kerk naar het centrum verplaatst.

Het kasteel behoort toe aan de heren van Dendermonde. In 1108 staan deze de rechten, die zij op de kerkelijke goederen van Opwijk uitoefenden, af: het patronaatsrecht en het personaat worden aan het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Dendermonde geschonken. In 1212 geven de heren van Dendermonde de tienden die zij bezaten aan hetzelfde kapittel en zij schenken goederen aan de abdij van Zwijveke (1232, 1240). Tegen het midden van de 13de eeuw wordt het land van Dendermonde rechtstreeks bezit van de graven van Vlaanderen. Opwijk heeft sedertdien nooit een eigen heer gekend en heeft het zeer lang deel uitgemaakt van het grafelijk domein. In de 18de eeuw heet het om die reden ‘vorstelijke parochie’. Enkele bebouwde gronden werden echter als leen gehouden van de graaf van Vlaanderen, zoals b.v. de heerlijkheid en het leenhof Ten Broecke, dat aan Adriaan Ange Walckiers, heer van Drongen toebehoorde.

In 1579 werden de kerk en het dorp verwoest door de Geuzen. De strijd tussen de Malcontenten en de Geuzen legde bijna de volledige streek in as. De regering van Albrecht en Isabelle bracht rust in de regio, wat leidde tot een economische heropleving. Opwijk bleef sindsdien gespaard van verdere oorlogen. De 18de eeuw werd gekenmerkt door een periode van welvaart in vrede. Deze periode kwam tot een abrupt einde door de Franse Revolutie. Gedurende de Franse bezetting zorgden opstanden tegen de bezetter voor materiële en financiële verliezen. De bevolking herstelt zich geleidelijk aan van deze moeilijkheden in de eerste helft van de 19de eeuw. Aan het midden van de 19de eeuw kende het dorp een crisis door een tegenvallende aardappeloogst en hongersnood.

De bevolking van Opwijk was aanvankelijk voornamelijk in de agrarische sector tewerkgesteld. Dit veranderde in de 19de eeuw. Kleine industrieën met veel pendelarbeid, voornamelijk in Brussel, vormden de nieuwe werkgevers. Er is sinds de tweede helft van de 19de eeuw een aanzienlijke bevolkingstoename. Desalniettemin heeft de gemeente haar landelijk karakter bewaard. Door de fusie van 1977 werden Opwijk en Mazenzele samengevoegd tot één gemeente.³

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Opwijk, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121498> (geraadpleegd op 6 december 2016).

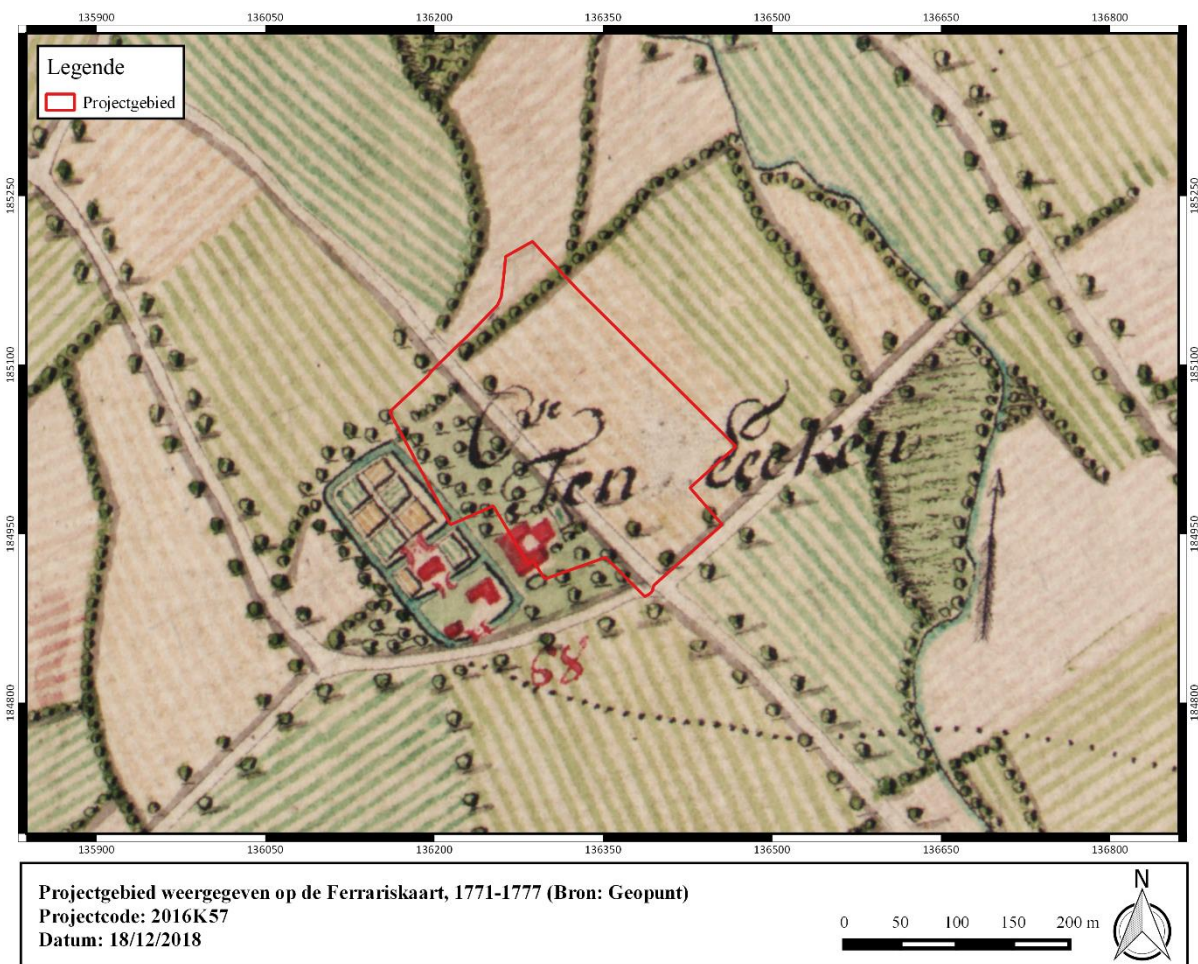

1.4.2.2 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

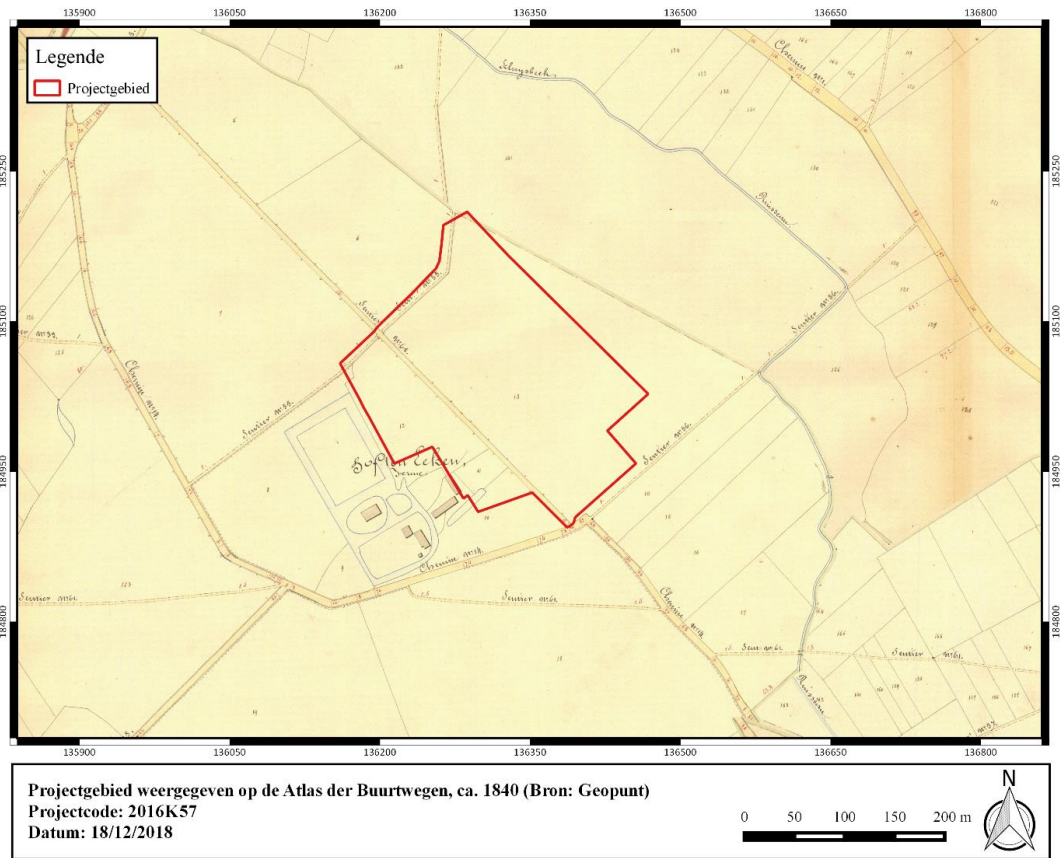
Op de Ferrariskaart is te zien dat het projectgebied wordt doorkruist door een weg. Het wegtracé van de huidige Rubenswijk en Klaarstraat is reeds duidelijk merkbaar. Net ten westen van de locatie situeert zich de omwalde hoeve 'Ten Eecken'. Een gedeelte van de oostelijke omgrachting is gelegen binnen het onderzoeksterrein. De Hove Ten Eecken gaat terug tot de 13e eeuw. Er is bebouwing zichtbaar in het zuidwestelijk deel van het projectgebied. Het oostelijk deel van de locatie bestaat uit akkerland, het westelijk deel uit een boomgaard.

De Atlas der Buurtwegen vertoont veel gelijkenissen met de Ferrariskaart. Het huidig wegtracé van Rubensveld en de Klaarstraat is duidelijk merkbaar. Het plangebied wordt aangesneden door een noord-zuid georiënteerde smalle weg, die op heden nog steeds aanwezig is. Ten westen van de locatie situeert zich het Hof ten Eecken. Op de Atlas der Buurtwegen ligt de omgrachting net buiten het projectgebied. Ook de bebouwing die op de Ferrariskaart binnen het westelijk deel kon gesitueerd worden, valt op de Atlas der Buurtwegen buiten de projectlocatie.

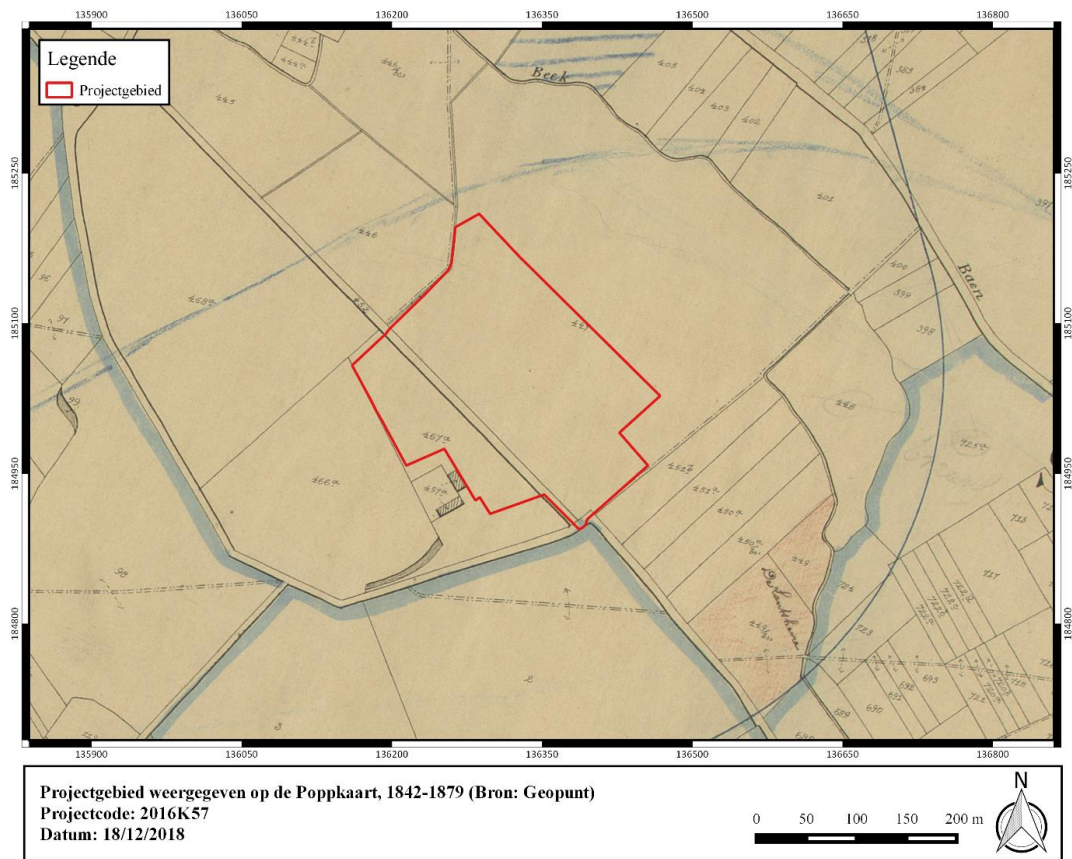
De Poppkaart geeft een quasi onveranderd beeld weer. Van het oorspronkelijke Hof ten Eecken resten op de Poppkaart slechts twee rechthoekige gebouwen.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

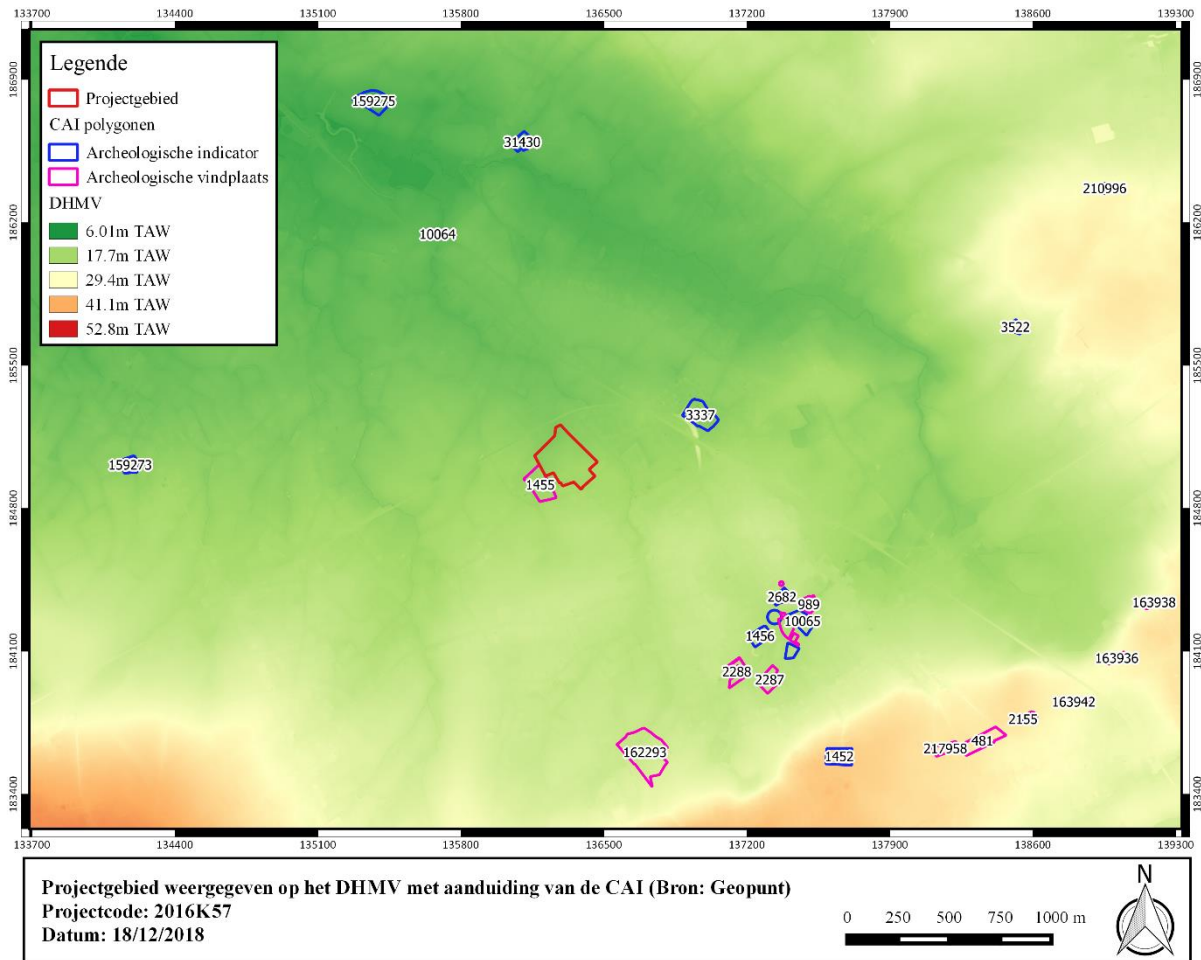

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Grenzend aan de westelijke afbakening van het plangebied, op de locatie van het ‘Hof ter Eken’, werd in 1999 een archeologische opgraving uitgevoerd o.l.v. van Stephan van Bellingen (toenmalig IAP). Tijdens dit onderzoek werd de gracht aangesneden en enkele bakstenen restanten op het oorspronkelijke opperhof. Alle structuren en gerelateerd vondstmateriaal werd door de onderzoekers gedateerd in de late-middeleeuwen.

I. Archeologische vindplaatsen

481	<p>Opgraving (1998); NK: 15 meter</p> <p>Onbepaald: paalgaten met verbrande leem</p> <p>Bron: In 't Ven I. en W. De Clercq (ed.) 2005: Een lijn door het landschap. Archeologie en het VTN-project 1997-1998, Deel I, Archeologie in Vlaanderen, Monografie 5, 112</p>
989	<p>Mechanische prospectie (2005) – Opgraving (2006); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: een gracht met daarin een kuil met houten beschoeiing. Uit de gracht kwam enkel gereduceerd gebakken aardewerk die uit context was.</p> <p>16de eeuw: verschillende muren met verschillende oriëntaties – kapel</p>

	<p>19de eeuw: huis</p> <p>Bron: Verelst K.F.M. 2006: Archeologische Opgraving in BPA Gasthuis te Opwijk, intermediair Rapport van de bekomen resultaten, Opwijk</p>
1455	<p>Mechanische prospectie (1999) – Opgraving (1999); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht; de gracht die het voorhof van het opperhof scheidde werd teruggevonden. Op het opperhof werden enkele muren en een bakstenen vloertje vrijgelegd. Tenminste 2 bouwfases konden onderscheiden worden.</p> <p>Bron: Van Bellingen, S. 2000: Het Hof ter Eeken te Opwijken, Archaeologia Mediaevalis 23.23,48, 49.</p>
1458	<p>Mechanische prospectie (2005) – Opgraving (1998, 2008); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oorspronkelijk een omwalde hofstede. Het bestond uit twee gescheiden complexen: een motte met een hof en omgeven met wallen en een tweede motte, ook omwald. Het eerste was het voorhof, het tweede de eigenlijke motte. <ul style="list-style-type: none"> o Okt 2005: bakstenen oven in sleutelgatvorm, 2 parallelle greppels, kuilen en paalkuilen, gracht, waterput o 2008: sporen van het neerhof/voorhof, maar niet van het eigenlijke opperhof. Dat zou zich meer naar het noorden of noordwesten bevinden van het opgegraven terrein. De volmiddeleeuwse sporen werden omsloten door een gracht van ca. 25 m breedte. Geen aanwijzingen voor het bestaan van een motte-structuur. - het eigenlijke neerhof: enkele overblijfselen van een hoeve die tot 1941 bewoond was. Het onderzoek van 1998-1999 vond hier plaats: <ul style="list-style-type: none"> o sporen van de 11de tot de 13de eeuw onder een ophogingspakket <ul style="list-style-type: none"> ▪ stal of schuur: 6 paalgaten, akker, 2 hardplaatsen en diverse afvalkuilen en greppels ▪ het aardewerk bestond voor 98% uit grijs reducerend gebakken aardewerk, hoofdzakelijk uit de 12de-13de eeuw ▪ ijzeren bijl of hak, 2 hoefijzers en een deel van een meslemmet ▪ voor de periode 1300 tot 1500 geen archeologische sporen <p>16de eeuw: verschillende grachtstructuren wijzen op verschillende bewoningsfasen vanaf de 16de eeuw. De bouw van griffierswoning op het voorhof gebeurde in 1926. In de 18de werd de hoeve uitgebreid met bijgebouwen.</p> <p>Bron: Heyvaert B., Trommelmans R., Wyns G. en Acke B. 2009: Archeologisch onderzoek Borchtsite Opwijk (prov. Vlaams-Brabant). Basisrapport - juli 2009, 113 & Acke B. en Trommelmans R. 2009: Archeologisch onderzoek Borchtsite te Opwijk, Archeologie 2009. recent archeologisch onderzoek in Vlaams-Brabant, 19</p>
20156	<p>Opgraving (2007) – NK: 15 meter</p>

	<p>Late ijzertijd: kuil met quasi complete hondenschedel en een paardenkaak, handgevormde scherven, fragment van een maalsteen</p> <p>Romeinse tijd: dumplaagje met concentraties van inheems-Romeinse handgevormde scherven, fragmenten van maalstenen, één brede gracht en een smalle greppel</p> <p>Nieuwe tijd: paalsporen die met elkaar in verband staan: boomaanplantingen</p> <p>Bron: Bracke M. 2009: Archeologisch onderzoek op het geplande wegtracé (binnensingel) op het plangebied Providentia II te Opwijk - Millenniumstraat, AS-Rapportage 2009 7</p>
20192	<p>Opgraving (2008) – NK: 15 meter</p> <p>Mesolithicum: lithisch materiaal in boomvallen dat homogeen van grondstof is: donkergrijze, fijnkorrelige silex van goede kwaliteit. Het is teruggevonden in enkele boomvallen. 1 afgeknotte kling in Wommersomkwartsiet. Boorden zijn evenwijdig, één korte zijde is afgeknot met een steile retouche en de ander korte zijde is een breukvlak: zowel de grondstof als de afknotting suggereren een datering in het mesolithicum – 5 verkoolde hazelnootschelpen</p> <p>Bronstijd: clusters van kuilen met weinig diagnostisch materiaal. Vermoedelijk extractiekuilen voor de ontginning van leem – 2 plattegronden van spiekers die vermoedelijk tot de late bronstijd of late ijzertijd behoren. Er werd geen vondstenmateriaal in de paalgaten gevonden, waardoor de datering niet hard gemaakt kan worden.</p> <p>IJzertijd: dubbele vlechtwerkwaterput – een dump van crematieresten boven op de waterput. Waarschijnlijk in verband met de 4 crematiegraven die vlakbij werden blootgelegd</p> <p>Romeinse tijd: enkele greppels met dakpanfragmenten, een kuil met een terra sigillata scherfje en een gracht parallel met de huidige Asbeek en op de westelijke hoek van het terrein onderbroken door een opening van 1m12. De auteur besluit dat dit terrein als landbouwareaal werd gebruikt. De greppels dienden voor de ontwatering van deze zone. Vermoedelijk begrenste de grote gracht een woonareaal dat hogerop, in noordwestelijke richting te situeren valt.</p> <p>Late middeleeuwen: greppel met 2 wandscherven in rood aardewerk met loodglazuur en één rondfragment van een kan in steengoed uit Langerwehe. Vermoedelijk ook 3 andere greppels in deze periode te plaatsen. De greppels kunnen in verband gebracht worden met het gebruik van het terrein voor landbouw</p> <p>Bron: Wuyts F. en De Maeyer W. 2008: Opwijk - Millenniumstraat. Archeologisch onderzoek van een landelijke site</p>
2287	<p>Mechanische prospectie (2007, 2008) – Opgraving (2007); NK: 15 meter</p> <p>Onbepaald: 5-tal sporen, zonder vondsten. Door de stratigrafische positie zeker niet van recente datum.</p>

	<p>Bron: Verelst K. 2007: Archeologisch vooronderzoek op de geplande rioleringstracé's van plangebieden 'Providentia I & II' te Opwijk -Milleniumstraat, AS- Rapportage 2007-6. & Bracke M. en K.F.M. Verelst 2008: Archeologisch vooronderzoek (2de studiefase) op de geplande woonkavels en huisaansluitingen van plangebieden 'Providentia I & II' te Opwijk - Milleniumstraat. Definitieve rapportage van de bekomen resultaten, AS -Rapportage 2008 - 12.</p>
2288	<p>Mechanische prospectie (2007, 2008) – Opgraving (2007, 2008); NK: 15 meter</p> <p>Late ijzertijd: Ferme Indigène: interpretatie: tweedelig woonstalhuis met een 3-tal bijgebouwen met grachtstructuur als grens. 2 duidelijk afgelijnde kuilen met prehistorisch aandoend aardewerk, klein fragment verbrand leem. Deze afvalkuilen liggen in het noordwesten van het plangebied, buiten het uiteindelijke erf. Deze interpretatie wordt tegengesproken door het vervolg onderzoek van Wuyts en De Maeyer in 2008. Het zou gaan om Romeinse greppels die in verband staan met de ontwatering van het terrein. Vermoedelijk begrensd de gracht een woonareaal dat hogerop, in noordwestelijke richting valt te situeren. – 4 crematiegraven – kuilen en greppels</p> <p>Bron: De Maeyer W. en Wuyts F. 2008: Opwijk-Milleniumstraat. Archeologisch onderzoek van een landelijke site, Archeologie 2008. Recent & Verelst K. 2007: Archeologisch vooronderzoek op de geplande rioleringstracé's van plangebieden 'Providentia I & II' te Opwijk -Milleniumstraat, AS- Rapportage 2007-6. & Bracke M. en K.F.M. Verelst 2008: Archeologisch vooronderzoek (2de studiefase) op de geplande woonkavels en huisaansluitingen van plangebieden 'Providentia I & II' te Opwijk - Milleniumstraat. Definitieve rapportage van de bekomen resultaten, AS -Rapportage 2008 - 12.</p>
150088	<p>Mechanische prospectie (2008); NK: 15 meter</p> <p>Middeleeuwen: kuil, gracht</p> <p>Heyvaert B., Trommelmans R., Wyns G. en Acke, B. 2009: Archeologisch onderzoek Borchtsite Opwijk (prov. Vlaams-Brabant). Basisrapport - juli 2009, 89-90</p>
162293	<p>Mechanische prospectie (2012) – Opgraving (2013); NK: 15 meter</p> <p>Neolithicum: fragment van een gepolijste bijl (mogelijk in kwartsiet) en een fragment van een hardstenen strijdbijl of -hamer (in graniet)</p> <p>Midden ijzertijd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nederzetting <ul style="list-style-type: none"> o 2012: in de noordelijke hoek van het onderzoeksterrein bevonden zich paalkuilen: restanten van een hoofdgebouw en 2 bijgebouwen. Daarnaast waren er ook greppels die zich lijken te verhouden tegen de cluster van paalkuilen: afwateringsgreppels die nederzettingssporen afbakenen. 3 waterputten of waterkuilen. Dit laatste kan wijzen op een meerfasige nederzetting of een meerperiodensite.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ 2013: geen plattegronden van bijgebouwen, wel enkele spiekers op de overgang van het hoger gelegen deel naar het lager gelegen deel; greppels; kuilen; waterputten en waterkuilen. Waarschijnlijk bevond de nederzetting zich bovenaan de helling, buiten het projectgebied. - Losse aardewerk vondsten. Deze fragmenten kunnen gerelateerd worden aan de nederzetting. - Goed bewaarde tand van een kleine herbivoor: geit/schaap <p>Midden-Romeinse tijd: 1 brandrestengraf met verbrande bijgiften: aardewerk en metalen voorwerpen – dump met grote hoeveelheid aardewerk en bouw materiaal. Dit kan een aanwijzing zijn voor Romeinse bewoning in de buurt, en meer bepaald op de helling in zuidelijke richting. Gelet op de hoeveelheid imbrices-tegulae en luxe-aardewerk kan de aanwezigheid van een villa vermoed worden. – enkele paalkuilen; greppels – dierbegroving: hond</p> <p>Volle middeleeuwen: enkele greppels - leemwinningskuilen</p> <p>Onbepaald: centraal in het onderzoeksgebied was een laagte die als drenkplaats voor runderen had gevormd</p> <p>Bron: De Smaele B., De Kreyger F., Pieters H. & Verdegem S. 2012: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem te Opwijk - 'Vetwyde' (Vlaams-Brabant). Fase 1, Archeo Rapport, 24 & Pieters, H. & De Smaele, B., 2014. Vlakdekkend archeologisch onderzoek van sites uit de ijzertijd en de Romeinse periode op de 'Vetwyde' te Opwijk (Vlaams-Brabant), Gent: aDeDe.</p>
163936	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Romeinse tijd: 5 kuilen waarvan hele grote (met onregelmatige tot ovale aflijning). Ca. 70 m noordoostwaards: een afgeronde vierkante paalkuil met paalkern. In de vulling één reducerend gebakken wandfragment met magering uit fijn zand. Daarnaast nog een ronde kuil.</p> <p>Bron: Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J., 2012. Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren, Sint-Truiden, 8-9</p>
163938	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Volle middeleeuwen: sterk verstoord spoor was 4 m lang en nam het volledige zuidwestelijke del van het vlak in. De vulling bestond uit een grijze zandleem met spikkels houtskool en verbrande leem. Bij het opschonen van het spoor werden 23 fragmenten lokaal vervaardigd grijs aardewerk aangetroffen die qua baksel aansloten bij het aardewerk aangetroffen aan de Holbeekstraat.</p> <p>Bron: Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J., 2012. Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren, Sint-Truiden, 9-10</p>
163941	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p>

	<p>Onbepaald: paalkuil</p> <p>Bron: Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J., 2012. Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren, Sint-Truiden, 8</p>
163942	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Onbepaald: twee kuilen</p> <p>Bron: Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J., 2012. Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren, Sint-Truiden, 8</p>
163943	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Onbepaald: greppel</p> <p>Bron: Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J., 2012. Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren, Sint-Truiden, 8</p>
163945	<p>Mechanische prospectie (2010); NK: 15 meter</p> <p>Onbepaald: kuil</p> <p>Bron: Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J., 2012. Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren, Sint-Truiden, 9</p>
20088	<p>Mechanische prospectie (2007, 2008); NK: 15 meter</p> <p>Late middeleeuwen: gracht rondom kerk</p> <p>Bron: Arts A. en H. De Gryse 2008: Werfcontrole naar apotheek Verlinden-Opwijk, Archeologie 2008. Recent archeologisch onderzoek in Vlaams-Brabant, 21</p>
217958	<p>Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter</p> <p>Metaaltijden: Een randfragment in handgevormd aardewerk in ijzertijdtraditie, aangetroffen in de vermoedelijke akkerlaag (tijdens aanleg vlak)</p> <p>Nieuwe tijd: Minieme fragmenten bouwmetaal uit vermoedelijke oude akkerlaag</p> <p>Nieuwste tijd: 4 recente sporen die de richting van de recente ploegsporen volgden</p> <p>Bron: https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/5582</p>

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

1452	Indicator cartografie – Toevalsvondst; NK: 15 meter Midden-Romeinse tijd: munten van Hadrianus en Septimius Severus Late middeleeuwen: windmolen
1456	Indicator cartografie; NK: 15 meter 16de eeuw: alleenstaande site met walgracht; hof ten hemelrijk
2682	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: kerk en vlakgraf
3337	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht
3522	Indicator cartografie – Bouwhistorisch onderzoek; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht – donjon
10064	Indicator cartografie; NK: 250 meter Karolingische periode: kapel of kerk
10065	Indicator cartografie; NK: 250 meter Volle middeleeuwen: kerk
20065	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht: pastorie
31430	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: hoeve
150088	Indicator cartografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: opperhof van een mottekasteel of een site met walgracht
159273	Indicator cartografie; NK: 15 meter Nieuwe tijd: site met walgracht
159275	Indicator cartografie; NK: 15 meter

	Nieuwe tijd: site met walgracht
--	---------------------------------

Luchtfotografie

2155	Luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: kuilen
------	--

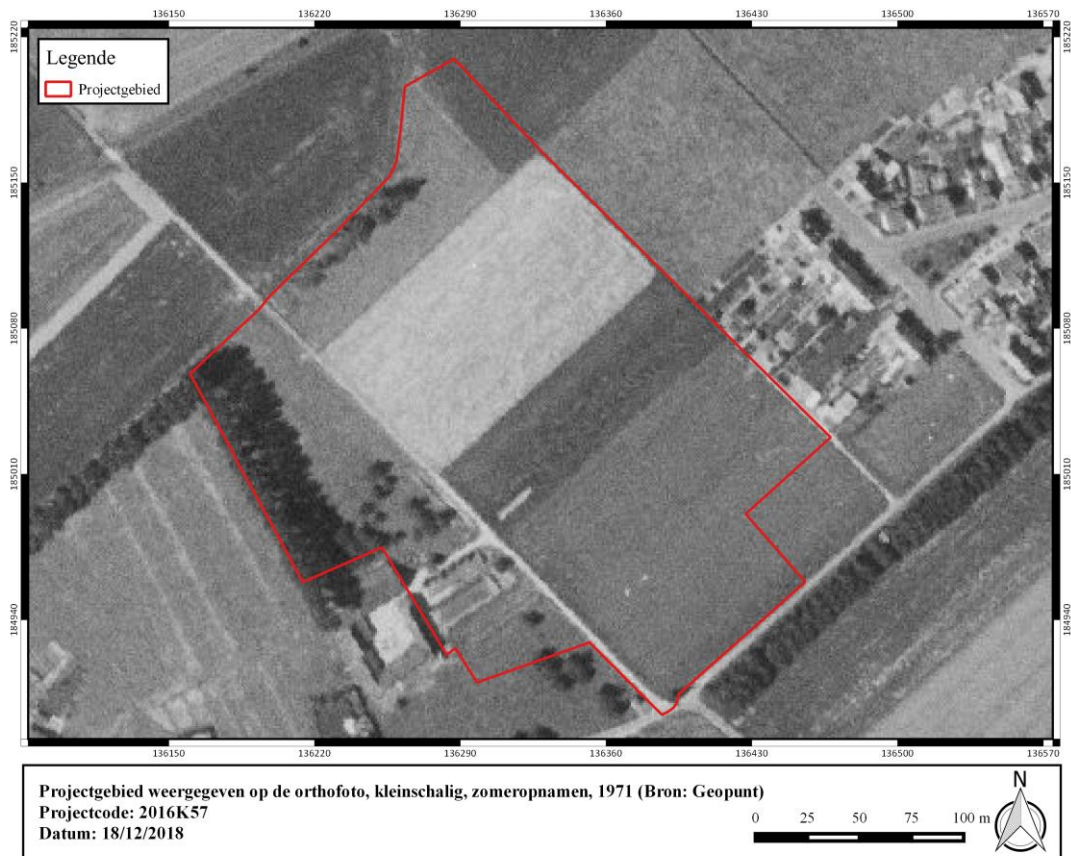
Metaaldetectie

210996	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter 20 ^{ste} eeuw: metaal Onbepaald: metaal
--------	--

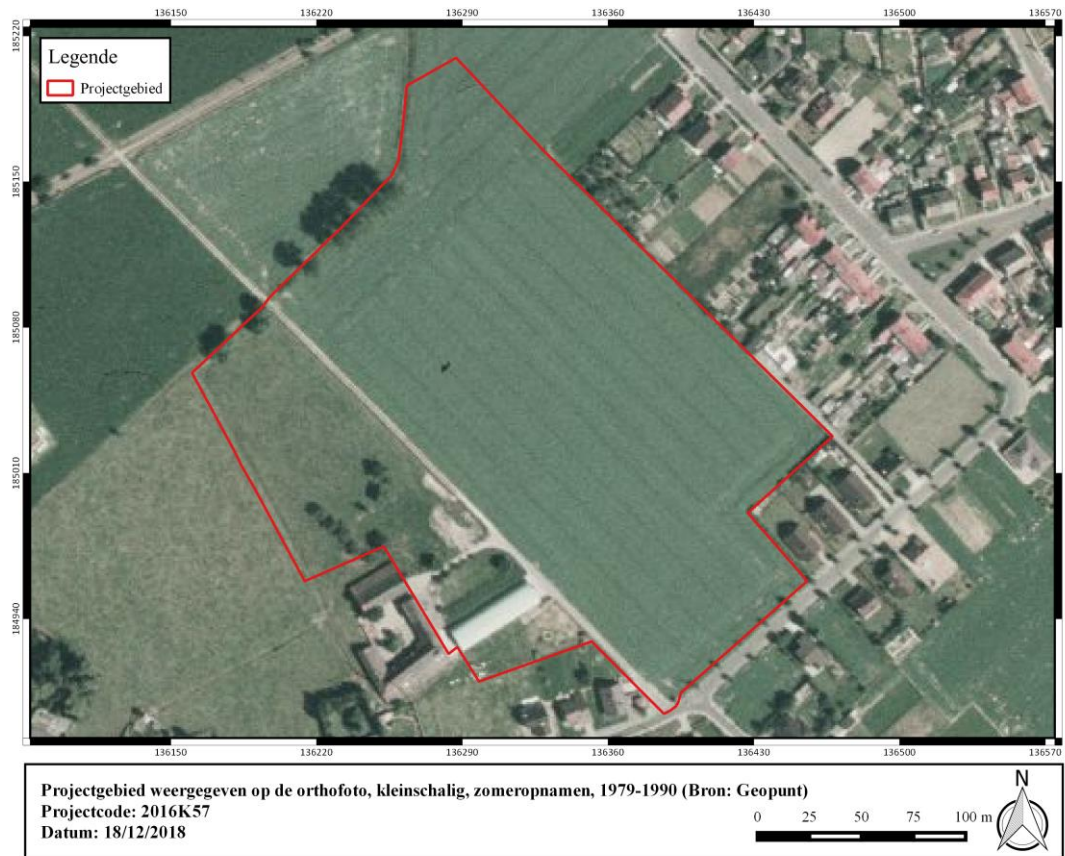

1.4.2.4 Huidige gebruik en verstoringen

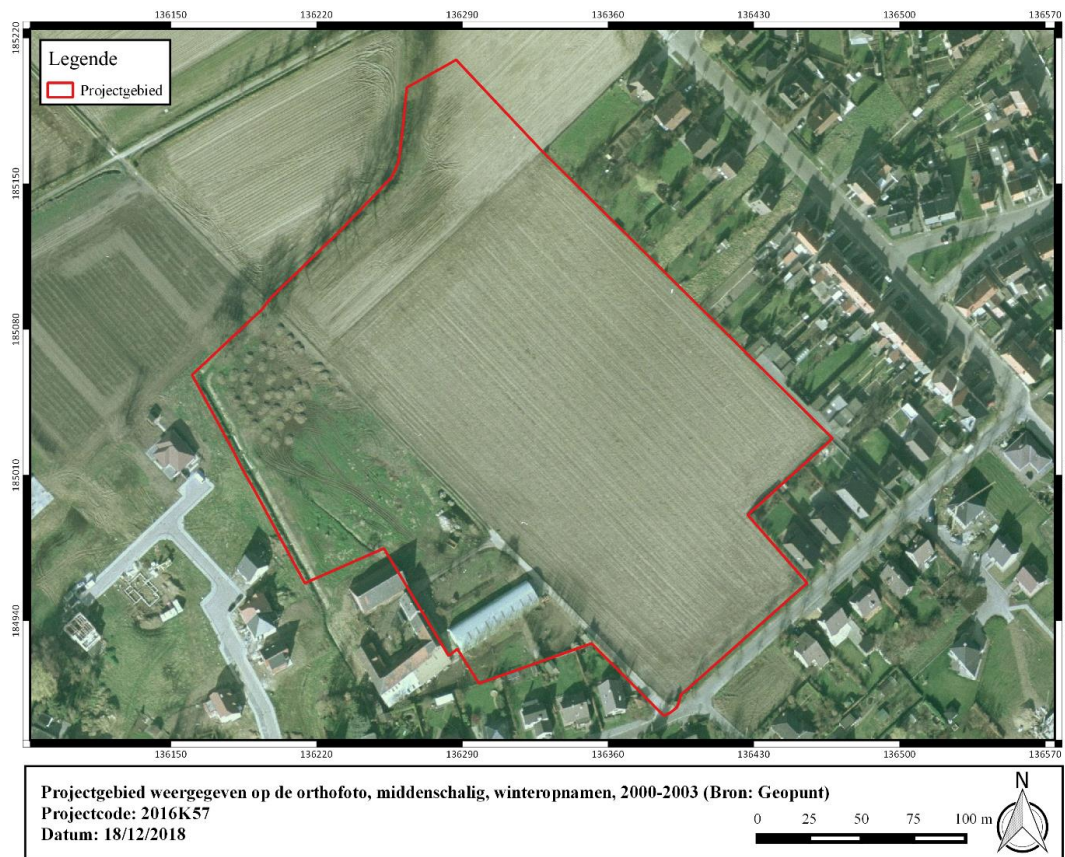
Er is weinig evolutie merkbaar tussen de orthofoto van 1971 en deze van 2017. Het projectgebied bestaat voornamelijk uit bewerkt akkerland. Een fijne landweg doorkruist het gebied van noordwest naar zuidoost. In het zuidwestelijk deel situeert zich een rechthoekige bouwconstructie en een oprijweg richting de Hoeve ten Eecken.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalgig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

In december 2016 is voor dit project reeds een bekrachtigde archeologienota opgemaakt met ID 1286. De huidige archeologienota wordt opgemaakt omwille van een wijziging in de geplande werken. De wijziging heeft geen impact op het archeologisch advies.

De opdrachtgever plant de realisatie van gefaseerde groepswoningbouw te Opwijk (provincie Vlaams-Brabant). Deze bestaat uit woningen en bijhorende wegenis en groeninrichting aan het Rubensveld. Deze archeologienota wordt opgemaakt in functie van de vergunningsaanvraag voor fase 1 én de groenzone. Voor fase 2 zal in de toekomst een nieuwe stedenbouwkundige vergunning worden aangevraagd, waarvoor tevens een nieuwe archeologienota zal moeten opgemaakt worden.

De betrokken percelen zijn gelegen in de leemstreek. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer bestaand uit eolische afzettingen (en/of hellingsafzettingen van het Holoceen) van het Weichseliaan. De bodem bestaat uit matig natte tot natte zandleem. De natte zandleem betreft een strook langs de zuidelijke en noordelijke grens van het projectgebied. Volgens de legende van de bodemkaart is deze natte strook een hydromorfe, alluviale bodem zonder profielontwikkeling met sterke antropogene invloeden. Vermoedelijk werd bij de kartering in de vulling van de walgracht van de gekende site tegen de westelijke grens van het plangebied geboord en is het polygoon met code Lep(o)hierop gebaseerd.

Vermoed wordt dat de kerstening van Opwijk plaatsvond op het einde van de vroege middeleeuwen. Het is een gehucht met een typisch ruraal karakter tot op heden, dat te lijden had onder de godsdienstoorlogen en de nasleep van de Franse revolutie en Napoleontische oorlogen. Het cartografisch onderzoek geeft duidelijk de aanwezigheid van een hoeve met walgracht genaamd ‘Hof ter Eken’ aan. Hoewel weergegeven op de Atlas der Buurtwegen geeft de Popp-kadasterkaart de hoeve niet langer weer, vermoedelijk heeft het terrein een ander karakter gekregen in de loop van de 2e helft van de 19e eeuw. De centrale weg die reeds op de kabinetskaart wordt weergegeven bestaat nog steeds in de vorm van de huidige Klarstraat.

Grenzend aan de westelijke afbakening van het plangebied, op de locatie van het ‘Hof ter Eken’, werd in 1999 een archeologische opgraving uitgevoerd o.l.v. van Stephan van Bellingen (toenmalig IAP). Tijdens dit onderzoek werd de gracht aangesneden en enkele bakstenen restanten op het oorspronkelijke opperhof. Alle structuren en gerelateerd vondstmateriaal werd door de onderzoekers gedateerd in de late-middeleeuwen.

Onderzoek, toevalsvondsten en cartografische indicatoren in de ruime omgeving wijzen vooral op relictendaterend uit de volle en late middeleeuwen. Zowel de landschappelijke situatie, als de gekende archeologische waarden, indiceren een zeker archeologisch potentieel. Omwille van deze vaststelling is verder onderzoek aangewezen.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

3 Bijlagen

Projectcode	
Onderwerp	
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	3
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	4
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	5
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	6
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	7
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	8
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	9
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	10
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	11
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	12
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	13
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	14
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	15
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	16
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	17
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	18
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	19
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	20
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	21
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	22
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	23
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	24
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	25
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	26
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	27
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	28
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	29
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	30
Type plan	
Onderwerp plan	
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

